

دینامہ تربیتی دعوت

کتاب پنجم، معاد (۱)

(کتاب کار مربیان)

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه‌ی ملی ایران:

بهشتی، سید جواد / ۱۳۳۳ .

درسنامه تربیتی دعوت ۵، معاد (۱) / (کتاب کار مربیان) / سیدجواد

بهشتی. به سفارش ستاد اجرایی طرح چهره به چهره.

مؤسسه فرهنگی هنری رهپویان حق، ۱۳۹۴

۲۷۲ ص. ۶۰۰۰ ریال. ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۴۶-۶-۲

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیا

کتابنامه به صورت زیر نویس

موضوع: طرح چهره به چهره، معاد، اخلاق اسلامی

۲۲۲BP / ۹۷۸ ۴۱۳ ۳۹۴ ۴۴/۲۹۷ ۳۹۵۱۸۹۴

درسنامه تربیتی دعوت ۵، معاد (۱)

سیدجواد بهشتی

ناشر:	انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری رهپویان حق
	به سفارش ستاد اجرایی طرح چهره به چهره
چاپ و صحافی:	نگارش فیا
نوبت چاپ:	اول، تابستان ۱۳۹۴
شمارگان:	۳۰۰۰ نسخه
قیمت:	۶۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۴۶-۶-۲

کلیه حقوق برای سفارش دهنده محفوظ است

مرکز پخش: تهران، میدان توحید، کوچه شهید حاج رضایی،

پلاک ۶ تلفن: ۷-۶۶۹۰۵۵۹۰

فهرست مطالب

۱۵		سخنی از مربیان گرامی
۱۹		مقدمه الف

درس اول

۲۱		عقائد: جایگاه معاد و راه‌های اثبات آن
۲۲		ریشه‌ها و زمینه‌های انحراف
۲۳		هدایت صحیح ریشه‌ها
۲۴		پاسخ خداوند توسط پیامبران
۲۵		راه‌های اثبات معاد
۲۵		مراحل وجود و هستی
۲۵		الف: امکان معاد
۲۶		نمونه‌های دیگر برای امکان معاد
۲۹		اخلاق: جامع‌ترین آیه در مکارم اخلاق
۳۰		قصه: سیمای سوره یوسف
۳۳		احکام: ریشه‌های احکام
۳۳		دستیابی به دین
۳۳		راه چاره
۳۴		دو چشم دین‌شناسی
۳۴		دین‌شناسی

۳۵	 گستره احکام
۳۵	 بزرگداشت احکام الهی
۳۶	 شعار
۳۷	 پرسش و اندیشه

درس دوم

۳۹	 عقائد: دلائل معاد
۳۹	 دلیل اول معاد: عدل خدا
۴۰	 پرسش و پاسخ
۴۲	 انتخاب، معیار ارزش در اسلام
۴۴	 کبر در دنیا
۴۵	 پاداش در دنیا
۴۹	 اخلاق: آثار محسن علی
۵۲	 قصه: رؤیای یک نویسنده
۵۳	 سخنی درباره‌ی رؤیه خواب دیدن
۵۶	 احکام: پایه‌های فهم احکام
۵۶	 تقلید و مرجع تقلید
۵۷	 ویژگی‌های مرجع تقلید
۵۷	 ویژگی‌های دیگر
۵۸	 راه‌های شناخت مرجع تقلید
۵۸	 زنگ خطر
۵۸	 بیدارباش
۵۹	 شعار
۶۰	 پرسش و اندیشه

درس سوم

۶۱	 عقائد: دلیل دوم معاد: حکمت خدا
۶۵	 ج: دلیل سوم: نبود مانع
۶۸	 اخلاق: بهترین الگوی اخلاق
۷۰	 قصه: انتخاب خدائی

۷۲	اهمیت پرسیدن
۷۴	احکام: فراگیری مسائل دینی
۷۴	قداست فتوا
۷۴	پنجره‌های اعمال
۷۵	آشنایی با زبان احکام
۷۶	دستیابی به احکام
۷۷	شعار
۷۸	پس و اندیشه

درس چهارم

۷۹	عقائد: ایمان به معاد دفع ضرر احتمالی
۸۱	نقش ایمان به معاد
۸۱	نقش معاد در مسائل اقتصادی
۸۲	نقش معاد در مسائل نظامی
۸۳	نقش معاد در برخورد با لاغوتیان
۸۴	نقش معاد در توبه و محرومان
۸۵	ایمان به معاد، پشتوانه تمام اعمال
۸۶	ایمان همراه با یاد معاد
۸۶	آثار یاد موت و معاد
۸۹	یاد مرگ در مناجات‌ها
۸۹	چرا یاد مرگ نیستیم؟
۹۰	اخلاق: بهترین الگوی اخلاق
۹۴	قصه: طرح یک توطئه
۹۸	احکام: تطهیر و پاکسازی
۹۸	تطهیر ظروف
۹۸	تطهیر غیر ظروف
۹۹	لباسشویی‌ها
۹۹	خشک‌شویی‌ها
۱۰۰	تطهیر جامدات

- تطهیر زمین نجس ۱۰۰
- شعار ۱۰۱
- پرسش و اندیشه ۱۰۲

درس پنجم

- عقائد: انگیزه‌های انکار معاد ۱۰۳
- ۱- گریز از مسئولیت ۱۰۳
- ۲- عدم ایمان به قدرت و علم خدا ۱۰۴
- ۳- آگاهی نداشتن به زمان قیامت ۱۰۵
- ۴- زنده کردن مردگان ۱۰۵
- ۵- گ، ایان قدرت خدا و نیستی ۱۰۶
- ۶- هابی ا سرگ و جان دادن ۱۰۷
- مرگ از دیدگاه معصومین ۱۰۷
- انواع جنات ۱۰۷
- انواع مرگ ۱۰۸
- ۱- مرگ دلها ۱۰۸
- ۲- مرگ جامعه‌ها ۱۰۹
- ۳- مرگ سرخ و شهادت ۱۰۹
- ۴- مرگ با قصاص و اعدام ۱۱۰
- چرا از مرگ می‌ترسیم؟ ۱۱۱
- چه کنیم تا از مرگ نترسیم ۱۱۲
- اخلاق: اعتدال ۱۱۴
- قصه: ورزش یک دام ۱۱۷
- احکام: طهارت ویژه: غسل جنابت ۱۲۱
- احتلام و جنابت ۱۲۱
- استمناء ۱۲۲
- شعار ۱۲۳
- پرسش و اندیشه ۱۲۴

درس ششم

- عقائد: توبه، ابعاد و شرایط آن ۱۲۵
- مراحل توبه ۱۲۶
- ابعاد توبه حقیقی ۱۲۶
- شرایط و انواع توبه ۱۲۸
- همراهی ولایت ۱۲۹
- اهلهای توبه و جبران ۱۳۰
- برخورد با گناهکار ۱۳۳
- اخلاق قلب سلیم، قلب مریض ۱۳۴
- مشغله‌های قلب سلیم ۱۳۴
- ویژگی‌های قلب مریض ۱۳۴
- ویژگی‌های قلب نهار ۱۳۵
- قصه: به سوی سرزمین مصر ۱۳۷
- در کاخ عزیز مصر ۱۳۸
- احکام: جنابت: راه‌های تشخیص ۱۴۱
- احکام جنابت ۱۴۲
- اقسام غسل‌ها ۱۴۲
- آداب ویژه غسل ۱۴۳
- احکام غسل ۱۴۳
- شعار ۱۴۴
- پرسش و اندیشه: ۱۴۵

درس هفتم

- عقائد: سعادت و شقاوت ۱۴۷
- عوامل بدعاقبتی انسان ۱۴۹
- وصیت ۱۵۰
- نقش وصیت ۱۵۱

۱۵۱.....	شرایط وصیت
۱۵۴.....	وصیت‌های نمونه
۱۵۶.....	عمل به وصیت
۱۵۷.....	اخلاق: صله رحم
۱۵۹.....	قصه: عشق سوزان همسر عزیز مصر
۱۶۲.....	احکام: جوانه‌های بلوغ
۱۶۴.....	بیش‌تر بدانید
۱۶۶.....	نار
۱۶۷.....	پیش و اندیشه

درس هشتم

۱۶۹.....	عقائد: ختنه و لحظه مرگ
۱۷۱.....	احکام: جسد جان دادن خوبان
۱۷۳.....	لحظه جان دادن بدان
۱۷۵.....	آسان جان دادن
۱۷۵.....	ملاقات با اولیای خدا
۱۷۶.....	قبض روح و جان دادن
۱۷۷.....	وظیفه ما بر بالین محتضر
۱۷۸.....	وظایف ما پس از مرگ دیگران
۱۷۸.....	تشییع جنازه
۱۷۹.....	پیام‌های دردناک
۱۸۰.....	غسل، کفن و دفن
۱۸۲.....	اخلاق: نقش روزه و ماه رمضان در اخلاق
۱۸۳.....	ماه رمضان
۱۸۴.....	رمضان ماه مهمانی خدا
۱۸۵.....	آداب مهمانی
۱۸۶.....	قصه: رسوائی زلیخا
۱۸۸.....	توطئه دیگر زلیخا
۱۹۱.....	احکام: نشانه‌های رشد و شکفتگی

شعار	۱۹۵
پرسش و اندیشه	۱۹۶

درس نهم

عقائد: برزخ	۱۹۷
بقای روح	۱۹۷
وجود عالم برزخ	۱۹۹
زندگی برزخی	۲۰۰
سؤال قبر	۲۰۲
از چه می پرسند؟	۲۰۲
عذاب یا عذاب در قبر	۲۰۳
باران برزخ	۲۰۴
حالات برزخیان	۲۰۵
اخلاق: تاثیر اخلاقی مسران در بکدیگر	۲۰۶
تشبیه همسر به لاس	۲۰۶
قصه: زندان به جرم بی گناهی	۲۰۷
احکام: پدیده قاعدگی	۲۱۱
مقررات ایام قاعدگی	۲۱۳
شعار	۲۱۴
پرسش و اندیشه	۲۱۵

درس دهم

عقائد: عوامل سعادت یا عذاب در برزخ	۲۱۷
گوشه‌ای از عوامل عذاب برزخی	۲۱۷
عذاب برزخی مؤمنان	۲۱۸
گوشه‌ای از عوامل رفاه و سعادت برزخی	۲۱۸
بهره‌برداری از اعمال حتی پس از مرگ	۲۲۲
زیارت قبور	۲۲۲
اخلاق: رشوه مخرب اخلاق	۲۲۴
قصه: زندان یا کانون تربیت	۲۲۶

۲۲۹.....	احکام: احکام قاعدگی در ماه رمضان
۲۲۹.....	ما میهمانیم و خدا، میزبان
۲۳۱.....	شعار
۲۳۲.....	پرسش و اندیشه

درس یازدهم

۲۳۳.....	عقائد: در آستانه قیامت و حضور در آن
۲۳۳.....	دمیدن در صور
۲۳۴.....	نظام آفرینش در آستانه قیامت
۲۳۵.....	آسمانها
۲۳۵.....	وضع خورشید و ماه
۲۳۶.....	وضع ستارگان
۲۳۶.....	وضع زمین و کوهها
۲۳۸.....	معاد جسمانی است
۲۳۹.....	شبهه آکل و مأکول
۲۴۰.....	چگونگی حضور در قیامت
۲۴۳.....	اخلاق: قرض الحسنه کاری اخلاقی نه اقتصادی
۲۴۴.....	قصه: ماجرای خواب سلطان مصر
۲۴۹.....	احکام: استحاضه
۲۴۹.....	راههای تشخیص
۲۴۹.....	اقسام استحاضه
۲۵۰.....	نکته‌های مهم
۲۵۱.....	شعار
۲۵۲.....	پرسش و اندیشه

درس دوازدهم

۲۵۳.....	عقائد: نام‌ها و اوصاف قیامت
۲۵۵.....	گسستن وسائل و رابطه‌ها
۲۵۷.....	حساب و حسابرسی در قیامت

- سؤال از همه کس ۲۵۷
- سؤال از همه اعمال ۲۵۷
- سؤال از هر حالت ۲۵۸
- محاسبه عمل در هر کجا ۲۵۸
- سؤال یا عدم سؤال در قیامت ۲۵۸
- اخلاق: ایثار و انفاق ۲۶۰
- نمونه‌هایی از انفاق مؤمنان ۲۶۱
- تفسیر: ترکه یوسف از اتهامات ۲۶۳
- احسام: دوره نفاس ۲۶۷
- شعار ۲۶۹
- پرسش و اندیشه ۲۷۱

سخنی با مربیان گرامی

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي...﴾

(ای پیامبر) بگو این راه من است که من و پیروانم با بصیرت کامل همه مردم را به سوی

حق ا دعوت می‌کنیم... (یوسف/۱۰۸)

رسالت اصلی نظام جمهوری اسلامی ایران چیست؟ وظیفه اساسی، ایجاد شرایط مناسب برای رشد و اعتلای انسان است.

با عنایت به این حقیقت، کلیه مسئولیت‌ها، فعالیت‌ها در چارچوب نظام، وسیله تلقی می‌شود و کارآمد نمودن این وسایل موجب تسهیل دستیابی به این هدف مقدس و آرمانی است.

در این عرصه حساس، نقش «دعوت» نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای است و هر مسلمانی باید با سخن و عملش دیگران را به راه «الله» دعوت کند، دعوتی که با بصیرت، بینایی و آگاهی همراه باشد. «أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ» و جامعه را به سوی خوبی‌ها و مبارزه با بدی‌ها سوق دهد. «وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى».

طرح فرهنگی تربیتی چهره به چهره گامی است در این راستا تا در بین دل‌سوز و متعهد با فراگیری آموزه‌های اسلام ناب محمدی ﷺ و کسب مهارت‌های لازم، شیوه و چگونگی این دعوت را بیاموزند و بکار گیرند و به دیگران بیاموزند.

با این مقدمه، روشن می‌شود که اساتید و مربیان این طرح، وظایف سنگینی برعهده دارند که شناخت صحیح و رعایت آن‌ها می‌تواند در جذب مخاطب مؤثر باشد.

در این نوشتار، اشاره به برخی از آن وظایف خالی از لطف نیست.

مربیان باید بدانند با قدم گذاشتن در این عرصه رسالت بزرگی را پذیرفته‌اند و به هر اندازه این کار خدایی را درست‌تر انجام دهند، پاداش بیشتری نصیب‌شان خواهد شد. استاد شهید مرتضی مطهری رحمته الله علیه می‌گوید: یک پیام چهار رکن دارد: محتوا، حامل، ابزار و روش.

مربی باید نسبت به هر چهار رکن مجهز باشد.

رکن اول، محتوا: مردم از محتوایی استقبال می‌کنند که عقلانی، عاطفی، گره‌گشای مشکلات زندگی‌شان باشد و محتوای معارف دینی که از قرآن کتاب خدا و سنت پیامبر گرفته شده است بر مبنای عقل و فطرت ریخته شده و استدلالی و عاطفی است و به دردها و مشکلات مردم توجه دارد.

رکن دوم، حامل: مربی و مبلغی که قصد دارد این پیام را به مخاطب برساند، باید دانش‌ها، بینش‌ها و مهارت‌های لازم را داشته و حامل پیام باید خود پیام را درک کرده باشد، چگونه کسی که به پیامی عقیده ندارد می‌تواند پیام را به مخاطب برساند؟

حامل پیام باید انگیزه، شور و شوق کافی داشته باشد و در مورد پیام‌های دینی نکته مهمی که پیام‌رسان را به موفقیت می‌رساند، قصد قربت و جلب رضای خدا در این کار است.

حامل پیام باید مهارت انتقال پیام را داشته باشد، حاملان انسانی هستند که پیام را فهمیده‌اند اما توانایی انتقال آن را ندارند. حامل پیام باید صداقت و امانت را در انتقال پیام رعایت کند و برای خوشایند این و آن و یا ترس از آسب، پیام را دست‌کاری نکند.

حامل پیام باید مخاطب خود را بشناسد، شرایط سنی و محیطی و نیازهای او را بداند.

حامل پیام باید مقتضیات زمانی و مکانی را بشناسد. حامل پیام نباید از شنیدن انتقاد ملول شود.

حامل پیام باید هر چند یکبار تأثیرات پیام‌رسانی خود را بررسی و ارزیابی و بر اساس آن کار خود را تصحیح کند.

رکن سوم، ابزار انتقال پیام: امروز، دشمنان ما برای رساندن پیام‌های مسموم خود از بهترین ابزار استفاده می‌کنند. خط خوب، صدای خوب، تخته، مازیکه صدا، بلندگو، نور، رایانه و... این‌ها وسایل و ابزاری هستند که ما را در رساندن پیام کمک می‌کنند، حتی‌الامکان سعی کنیم از ابزار خوب استفاده کنیم.

رکن چهارم، روش‌ها: به دلیل این که انسان‌ها متفاوت‌اند، سن افراد، ظرفیت افراد، تحصیلات، شرایط روحی، محیط زندگی متفاوت است. ما باید به روش‌های متنوع مسلط باشیم و با هر مخاطبی روش خاصی را تجربه کنیم. خدای بزرگ کتابش را به روش‌های گوناگون تنظیم کرده است. گاهی با قصه، گاهی با مثل، گاهی با تیشیر، گاهی با انذار الهی مستقیم، گاهی غیر مستقیم، گاهی استدلال، گاهی عاطفه، گاهی طولانی،^۴ گاهی مختصر و... با مردم حرف می‌زند.

از رسالت‌های بزرگ مرییان،^۵ تواند گردآوری تجربیات خود و انتقال آن به دوستان و همکاران باشد؛ این کار خیلی به توسعه و تعمیق تبلیغ تربیتی چهره‌به‌چهره کمک می‌کند.

گاهی ممکن است یک گفت‌وگوی شفاهی جاب‌جاست، اما گفت و گوی کتبی و مکاتبه‌ای و نامه‌نگاری، گره را باز کند و یا ممکن است سخنرانی برای جمع‌های زیاد کم تأثیر اما با تعداد کم، مؤثر باشد و یا به شکل انفرادی ما را با موانعی روبه‌رو کند ولی به شکل پرسش و پاسخ راه باز شود. باید دانست که در بسیاری از موارد مشکل ما محتوایی نیست بلکه روش ارائه محتوا است؛ برای رسیدن به روش‌های نوین فکر کنیم، مشورت کنیم و سعی کنیم به چند روش محمول بسنده نکنیم.

۱. به منظور تربیت جوانانی خوش عقیده، خوش بیان و فعال در صحنه گفت‌وگوهای دینی، دقایقی از کلاس به مباحثه اختصاص یابد تا زبان بچه‌ها به گفت‌وگوهای دینی باز و آمادگی برای پاسخ‌گویی به پرسش‌های دینی تقویت شود، پیشنهاد این است که از جلسه اول شاگردان هر کدام برای خود هم مباحثه‌ای انتخاب

کنند و در هر جلسه به نوبت یکی از آن‌ها گوینده و دیگری شنونده شود (مدل مباحثه حوزوی) و حداقل بحث عقائد را مباحثه کنند و استاد بر مباحثه آن‌ها نظارت کند و گه‌گاهی کسانی که آمادگی دارند به تمرین سخنرانی و ارایه بحث بپردازند.

۲. شایسته است مربی خود به رساله مراجع مراجعه کند و در هر جلسه مخاطبان را به این‌که به رساله مرجع خود مراجعه کنند تشویق نموده و در صورت لزوم گه‌گاهی رساله را به جلسه بیاورند.

۳. حتی‌الامکان در پایان درس و یا آغاز درس بعد پرسش و پاسخ صورت گیرد. در ادامه، بر خود فرض می‌دانم از هدایت‌ها، حمایت‌ها و زحمات خالصانه حضرت استاد حسن قرائتی مبتکر طرح تربیتی چهره‌به‌چهره و همچنین از مساعدت‌های وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی جناب آقای علی جنتی و همکاری اساتید برجسته بین کارآمد و متعهد به ویژه مؤلف گران‌قدر جناب حجت‌الاسلام و المسلمین آقای سید جواد بهشتی و مدیر اجرای کشوری طرح یاد شده برادر خدوم، آقای علی محمد نظیمی تقدیر و تشکر نموده و از درگاه خدای متعال دوام توفیق و بهروزی همه دل‌ها و زنان و دست‌اندرکاران این حرکت اصیل را مسئلت نمایم.

محمد رضا ارباب سلیمانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه مؤلف:

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ (نحل/ ۱۲۵)

مردم! با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت کن و با بهترین شیوه با آنان
مجادله کن.

خداوند را سپاسگزاریم که حرکت خودجوش و مردمی جوانان ایران زمین در
دعوت به اسلام و ایمان پس از گذشت چندین سال پویاتر و پرجنب و جوش‌تر و
وسیع‌تر به راه خود ادامه می‌دهد و دایه و زنان بسیاری در سراسر سرزمین ایران
اسلامی و بخصوص در استان‌های دور دست، نیت‌های پاک و خالص و کمترین
امکانات که به عشق تداوم راه امام و شهیدان و جلب رضایت حضرت
ولیعصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) به این میدان قدم گذاشته فضای جامعه
اسلامی را به رنگ خدا رنگین کردند.

رهبر معظم انقلاب در آغاز سال ۱۳۹۳ در حرم مبارک امام رئوف حضرت
رضا (ع) فرمود:

«من می‌خواهم بگویم آن جوان‌هایی که در تهران، در شهرهای گوناگون
در استان‌های مختلف در خود مشهد، در بسیاری از شهرهای دیگر
کار فرهنگی می‌کنند با اراده‌ی خودشان با انگیزه‌ی خودشان کارهای
بسیار خوبی از آنها ناشی شده است که از بعضی از آنها ما بحمدالله اطلاع
پیدا کردیم کار را هرچه می‌توانند بطور جدی دنبال کنند و ادامه بدهند
بدانند که همین گسترش کار فرهنگی در بین جوان‌های مؤمن و انقلابی

نقش بسیار زیادی را در پیشرفت این کشور و در ایستادگی ما در مقابل دشمنان این ملت ایفا کرده است.»

کتاب معاد از مجموعه کتاب دعوت، به دلیل حجم مطالب پیرامون موضوع معاد به دو بخش تقسیم شد و همچون کتاب‌های قبلی از مجموعه آثار حجت‌الاسلام و المسلمین قرائتی مبتکر و طراح و پیگیر طرح چهره به چهره گرفته شده است. هر درس حاوی پنج قسمت است:

عقاید، اخلاق، قصه، احکام و شعار که عقاید از کتاب معاد استاد قرائتی، اخلاق از مجموعه آثار ایشان، قصه‌ها از تفسیر سوره یوسف و درس‌های احکام به دلیل بیشترین حجم مخاطبان از کتاب احکام راه سبز ویژه دختران که توسط استاد اقامه نماز آموزش و بهره‌ش منتشر شده، برداشت و تدوین شده و شعارها نیز به انتخاب اینجانب و با راج پیام‌های تفسیر نور تنظیم شده است. در انتظار نقدها و پیشنهادهای شما هستیم و به آینده‌ای روشن‌تر، امید بسته‌ایم.

سید جواد بهشتی